

?htiyaç ve ?mkanlar?n Tan?mlanmas? Gözlem Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?htiyaç ve ?mkanlar?n Tan?mlanmas? Gözlem Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23140>

Özet

İhtiyaç ve İmkanların Tanımlanması Gözlem Ölçeği, Koç (1997) tarafından bir Yüksek Lisans tezi kapsamında geliştirilmiş özel bir ölçüm aracıdır. Bu ölçek, öğrencilerin temel derslerde (Fen Bilgisi, Matematik, Resim-Çizim) edindikleri teorik bilgileri, uygulamalı Eğitim projeleri sırasında ne kadar etkili kullandıklarını değerlendirmeyi amaçlar.

Ölçeğin temel işlevi, öğrencilerin bir görevi yerine getirirken gerekli olan kaynaklar (ihtiyaçlar) doğru bir şekilde belirleme ve mevcut çevresel veya materyal varlıklar (imkanlar) uygulama sürecine entegre etme becerilerini sistematik bir gözlem metoduyla nicel olarak ölçmektir. Bu, özellikle pratik problem çözme ve kaynak yönetimi yetkinliklerinin değerlendirilmesinde kritik bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

İhtiyaç tanımlama, imkan değerlendirme, Eğitim, gözlem ölçeği, beceri değerlendirme, uygulamalı eğitim, Psikometri.

Yazarlar

Rifat Koç

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, ilköğretim öğrencilerinin fen bilgisi, matematik ve resim-çizim gibi derslerde edindikleri bilgileri, pratik el becerisi ve uygulama gerektiren Eğitim derslerinde kullanma yeteneğini saptamaktır. Ölçek, öğrencilerin teorik bilgiyi pratik çözümlere dönüştürme sürecindeki yetkinliklerini değerlendirmeye odaklanır.

Özel olarak, ölçek, bir projenin başarıyla bir şekilde tamamlanması için hangi materyallere, araçlara veya ek bilgilere ihtiyaç duyulduğunu (ihtiyaç boyutu) ve halihazırda mevcut olan kaynakların veya kısıtlılıkların (imkan boyutu) nasıl etkin bir şekilde kullanılabileceğini belirleme becerisini gözlemlemek ve kaydetmek üzere tasarlanmıştır. Bu sayede, eğitim programlarının etkililiği ve bilginin transfer edilebilirliği hakkında önemli veriler elde edilir.

Yapı (Konstrukt)

İhtiyaç ve İmkanların Tanımlanması Gözlem Ölçeği, ****Pratik Kaynak Tanımlama ve Kullanma Yetkinliği**** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, öğrencinin bir görevi yerine getirirken sergilediği bilişsel ve uygulamalı becerilerin birleşimidir.

Yapısal olarak iki ana boyut içerir:

İhtiyaç Tanımlama: Öğrencinin bir görevin gerekliliklerini analiz ederek eksik olan veya temin edilmesi gereken kaynaklar (malzeme, bilgi, araç) doğru ve zamanında belirleme yeteneği.

İmkan Değerlendirme: Öğrencinin elindeki mevcut kaynaklar, kısıtlamalar ve çevresel avantajlar tanıyarak bunları proje hedefine ulaşmak için yaratıcı ve verimli bir şekilde kullanma yeteneği. Ölçek, bu iki boyutun gözlem yoluyla somut davranışlara nasıl yansıtıldığını değerlendirir.

Geçerlik

Kaynak materyalde ölçeğin psikometrik geçerlik çalışmalarına hakkında detaylı bir bilgi bulunmamaktadır. Ölçeğin, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olması ve uygulamalı bir alana odaklanması nedeniyle, öncelikli olarak ****Kapsam Geçerliliği**** (Content Validity) yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır.

Kapsam geçerliliği, ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen pratik beceri ve Eğitimi müfredat hedefleri ile ne kadar uyumlu olduğunu belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurularak sağlanabilir. Ancak, yapı geçerliliği (construct validity) veya ölçüt geçerliliği (criterion validity) gibi ampirik geçerlik kanıtlarının doğrulanması için ek psikometri çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizlerine dair spesifik istatistiksel veriler (Cronbach Alfa katsayısı, test-tekrar test korelasyonları vb.) mevcut değildir. Ancak, bu ölçeğin doğası gereği bir ****Gözlem Ölçeği**** olması sebebiyle, en kritik güvenilirlik türü ****Gözlemciler Arası Güvenirlik**** (Inter-rater Reliability) olacaktır.

Gözlemciler Arası Güvenirlik, farklı gözlemcilerin aynı öğrencinin davranışlarını bağımsız olarak değerlendirdiğinde ne kadar tutarlı sonuçlara ulaştığını gösterir. Bu tür ölçeklerin doğru uygulanabilmesi için, gözlemcilerin ölçek maddelerini net bir şekilde anlaması, davranısal tanımlayıcıları (anchor points) açık olması ve gözlemcilerin yeterli düzeyde eğitim almaları büyük önem taşır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını inceleyen bir analiz raporu kaynakçada belirtilmemiştir. Teorik olarak, ölçek başlangıçından yola çıkılarak iki temel faktörün varlığı hipotez edilebilir:

İhtiyaç Belirleme Faktörü: Kaynak eksikliğiyle ilgili etme ve planlama ile ilgili maddeleri içerir.

?mkan Kullan?m? Faktörü: Mevcut materyalleri ve bilgiyi uygulamaya dökme, pratik çözüm üretme ve adaptasyon ile ilgili maddeleri içerir.

Gelecekteki ara?t?rmalar, Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemlerini kullanarak bu iki faktörlü yap?n?n ampirik olarak desteklenip desteklenmedi?ini incelemelidir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Development), Gözlem temelli (Observation-based)

Format: Sistematik Gözlem Kontrol Listesi veya Derecelendirme Ölçe?i (Inferred based on "Gözlem Ölçe?i" designation)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: ?lkö?retim Okulu Ö?rencileri (Primary School Students)

Age Group: Genellikle 9-14 ya? grubu (?lkö?retim kapsam?na göre tahmin edilmi?tir)

Population Details: ?lkö?retim okullar?nda Fen Bilgisi, Matematik, Resim-?? ve ?? E?itimi derslerini alan ö?renciler.

Test Methodology: Ö?rencilerin belirlenen bir ?? E?itimi projesini yürütme a?amalar?nda, e?itimli bir gözlemci taraf?ndan davran??lar?n?n izlenmesi ve ölçek maddelerine göre puanlanmas? esas?na dayanır.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikometrisi, kaynak yönetimi, uygulamalı beceri, ilkö?retim, yüksek lisans ara?t?rmas?, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tezin yapıldı?? kurum)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 1997

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir. Akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?mlar genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar R?fat Koç'tan ve/veya Ankara Üniversitesi'nden izin al?nmas? gerekmektedir.

Referanslar

Koç, R. (1997). *?lkö?retim okulu fen bilgisi, matematik, resim-i? derslerinde edinilen bilgilerin i?e?itimi ö?retimine uygulanmas? ve etkilili?inin de?erlendirilmesi (Yüksek lisans tezi)*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

?htiyaç ve ?mkanlar?n Tan?mlanmas? Gözlem Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak materyalde sa?lanmam??t?r.